

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

Warszawa, dnia 13 października 2023 r.

Szanowni Państwo Ambasadorowie RP i Konsulowie RP, Szanowni Państwo Dyrektorzy Instytutów Polskich za granicą, Szanowni Członkowie Rady Oświaty Polonijnej przy Ministrze Edukacji i Nauki, Szanowni Państwo Prezesi polskich i polonijnych organizacji edukacyjnych za granicą, Szanowni Państwo Prezesi, Dyrektorzy i Nauczyciele szkół polskich przy placówkach dyplomatyczno-konsularnych, szkół polonijnych oraz szkół z językiem polskim w zagranicznych systemach oświaty, Szanowni Państwo,

otwierając w lipcu tego roku I Światowy Kongres Edukacji i Nauki za Granicą zorganizowany przez wiele rządowych instytucji na czele z Instytutem Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, podkreślałem, że zadaniem naszego Państwa jest wypracowywanie efektywnych instrumentów wsparcia i wykorzystanie potencjału naszych Rodaków na obczyźnie. Finansujemy polonijne i polskie szkoły za granicą. Realizują one bowiem niezwykle odpowiedzialną misję – integrują, popularyzują rodzimą kulturę, a przede wszystkim kształcą dzieci i młodzież w duchu szacunku i przywiązania do polskości.

Dlatego też zmieniamy prawo, dostosowując je do potrzeb środowisk polonijnych i polskich poza krajem. Od ubiegłego roku powstało ponad sto oddziałów dziecięcych (przedszkolnych) w szkołach przy placówkach dyplomatyczno-konsularnych. Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą otwiera poza krajem nowe szkoły, umożliwia awans i doskonalenie zawodowe nauczycielom polonijnym, wyposaża szkoły w podręczniki oraz pomoce dydaktyczne, kieruje coraz więcej nauczycieli do pracy za granicą, a także rozwija takie programy jak: Latająca Poradnia, Aktywna Tablica, Laboratoria Przyszłości, Minecraft Education czy Poznaj Polskę – kraj rodzinny. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej oferuje stypendia dla młodzieży polonijnej (m.in. w Programie im. gen. Władysława Andersa) i specjalne programy dla polskich naukowców za granicą (jak np. Polskie Powroty), finansuje wakacyjne kursy językowe i program wysyłania w świat lektorów języka polskiego. Nowopowstały Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego zwiększył możliwości finansowania edukacji polonijnej i polskiej poza granicami kraju. Podejmuje także własne projekty. Tegoroczne konkursy dotyczyły m.in.: utrzymania i funkcjonowania szkół czy przedszkoli polonijnych oraz polskich za granicą, wypoczynku letniego, jak również innych inicjatyw edukacyjnych, w tym „Bonu pierwszaka” i „Bonu maturzysty”. Dużą popularnością cieszyły się finansowane przez MEiN studia podyplomowe dla nauczycieli spoza Ojczyzny.

Najnowszą wprowadzoną przez nas zmianą jest nowelizacja ustawy o języku polskim, która od 1 stycznia 2024 r. gwarantuje, obywatelom polskim zamieszkałym za granicą lub cudzoziemcom, którzy ukończyli szkołę polonijną lub polską za granicą na poziomie średnim (liceum), uzyskanie certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego bez konieczności zdawania egzaminu. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w załączniku.

Głęboko wierzę, że zaproponowane przez nas zmiany spełniają oczekiwania naszych Rodaków za granicą, a także tych osób, które będąc obywatelami innych krajów, wiążą swoją

przyszłość z Polską. Ministerstwo Edukacji i Nauki jest otwarte na Państwa uwagi i wnioski. W szczególności dziękuję za rekomendacje przedstawione na I Światowym Kongresie Edukacji i Nauki za Granicą, w tym postulat organizacji w przyszłym roku I Światowego Festiwalu Młodzieży z Zagranicy. Rozpoczęliśmy już przygotowania do tego wydarzenia.

Szanowni Państwo, 14 października tego roku przypada 250. rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej. Instytucja ta stworzyła pierwszy w Europie jednolity system oświaty oraz zreformowała programy i metody nauczania. Postępowe idee pedagogiczne i śmiała wizja reformatorów zdecydowanie wykraczały poza utarte dotąd praktyki. Sprzyjały wykształceniu świadomego obywatela Rzeczypospolitej, a zarazem jednostki godnej miana człowieka oświeconego.

Dziś Ministerstwo Edukacji i Nauki – spadkobierca tradycji zapoczątkowanych przez Komisję Edukacji Narodowej – również dba o podtrzymywanie tożsamości narodowej, a jednocześnie o odpowiedzialne wprowadzanie dzieci i młodzieży w nowoczesność.

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej dziękuję wszystkim Państwu za trud wychowywania ludzi młodych w duchu polskości. Życzę satysfakcji z podejmowanych działań oraz wszelkiej pomyślności w ich realizacji.

Z wyrazami szacunku

ZAŁĄCZNIK

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 r. poz. 1672) zmieniła zasady wydawania certyfikatów znajomości języka polskiego. Zgodnie z art. 5 ustawy nowelizującej wprowadzono zmianę w art. 11a ust. 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim poprzez rozszerzenie katalogu osób mogących wystąpić z wnioskiem do Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego o wydanie certyfikatu znajomości języka polskiego bez konieczności zdawania egzaminu.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami cudzoziemiec lub obywatel polski na stałe zamieszkały za granicą, który:

- 1) uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy doktorskiej napisanej i obronionej w języku polskim w uczelni lub podmiocie, działających w systemie szkolnictwa wyższego i nauki Rzeczypospolitej Polskiej albo
- 2) ukończył:
 - a) studia prowadzone w języku polskim albo
 - b) szkołę ponadgimnazjalną, szkołę ponadpodstawową lub szkołę artystyczną realizującą kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, działającą w systemie oświaty Rzeczypospolitej Polskiej, oraz posiada świadectwo dojrzałości, albo
 - c) szkołę, o której mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), na poziomie liceum ogólnokształcącego, albo
 - d) szkołę funkcjonującą w systemie oświaty innego państwa prowadzącą nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, oraz posiada wykształcenie średnie, albo
 - e) szkołę europejską działającą na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 10 i 11) oraz posiada dyplom EB (European Baccalaureate), o którym mowa w art. 93 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234), uwzględniający wynik egzaminu z języka polskiego jako języka ojczystego, albo
 - f) formę nauczania prowadzoną przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub przez inny podmiot zagraniczny, w której jest prowadzone za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim, i pobierał naukę języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim przez co najmniej 11 lat

– może otrzymać certyfikat bez konieczności zdania egzaminu.

W zależności od posiadanego dokumentu można otrzymać certyfikat znajomości języka polskiego bez konieczności zdawania egzaminu na niżej wymienionych poziomach:

- 1) uzyskania stopnia doktora – C1;
- 2) ukończenia:
 - a) studiów pierwszego stopnia w zakresie filologii polskiej – B2,
 - b) studiów pierwszego stopnia w zakresie innym niż określony w lit. a – B1,
 - c) studiów drugiego stopnia w zakresie filologii polskiej – C1,
 - d) studiów drugiego stopnia w zakresie innym niż określony w lit. c, podjętych:
 - po ukończeniu studiów pierwszego stopnia w języku polskim – B2,
 - po ukończeniu studiów pierwszego stopnia w języku innym niż język polski – B1,
 - e) jednolitych studiów magisterskich – B2;
- 3) ukończenia szkoły lub innej formy nauczania, o których mowa w pkt. b-f – B1.

Wniosek o wydanie certyfikatu, składa się do Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Wniosek powinien zawierać: imię i nazwisko, datę urodzenia, płeć, adres do korespondencji, adres poczty elektronicznej. Istotę wniosku stanowią załączone dokumenty, ponieważ to na ich podstawie określane jest możliwość wydania certyfikatu oraz poziom biegłości językowej. Do wniosku zatem należy dołączyć kopię albo odwzorowanie cyfrowe odpowiednio:

- 1) dyplomu doktorskiego,
- 2) dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu,
- 3) świadectwa lub świadectwa i innego dokumentu, o których mowa w art. 93 ust. 1–3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- 4) dokumentu ukończenia formy nauczania, wskazanej w pkt. f, wydanego przez osobę kierującą organizacją społeczną zarejestrowaną za granicą albo innym podmiotem zagranicznym, prowadzącymi tę formę nauczania – potwierdzających spełnienie warunków otrzymania certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego na danym poziomie biegłości językowej.

W przypadku ukończenia formy kształcenia, wskazanej w pkt f, do wniosku dołącza się również kopię albo odwzorowanie cyfrowe zaświadczenia konsula Rzeczypospolitej Polskiej właściwego ze względu na siedzibę organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innego podmiotu zagranicznego, prowadzących tę formę nauczania, które potwierdza prowadzenie przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub inny podmiot zagraniczny formy nauczania wskazanej w pkt. f oraz okres pobierania nauki języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim przez co najmniej 11 lat. Zaświadczenie to jest zwolnione z opłat konsularnych.

Opłata za wydanie certyfikatu stanowi równowartość w złotych 20 euro.

Wyżej opisane przepisy wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.